

Memo van de gedeputeerde

drs. J.J.C. van den Hout

Gedeputeerde Natuur, Water en Milieu

Onderwerp

Vervolgproces toekomstbestendig grondwaterbeleid

Datum

25 februari 2019

Documentnummer

4482621

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Michelle Vlug, Sas
Terpstra

Van

Telefoon

(073) 681 26 54

Email

jvdhout@brabant.nl

Bijlage(n)

0

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u graag informeren over het vervolgproces van het grondwaterbeleid. Op 14 december 2018 heb ik u in de PS themabijeenkomst grondwater de volgende vraag gesteld:

Wat is - binnen de wettelijke kaders - uw ambitie in geld, tijd en doelbereik ten aanzien van de grondwaterdoelen KRW 2027 en grondwaterafhankelijke natuur?

Deze memo geeft het vervolgproces weer dat wij verder gaan uitwerken, in samenwerking met de belanghebbende partijen.

Toelichting op het dossier

In 2018 bent u met drie Statenmededelingen geïnformeerd over het proces van het grondwaterbeleid:

- 10 april 2018: [resultaten grondwateronderzoeken](#)
- 11 september 2018: [voortgang beleid: actualisatie vergunningen](#)
- 30 oktober 2018: [scenario's grondwaterbeleid](#)

In de PS themabijeenkomst op 14 december 2018 zijn de grondwaterdoelen - te bereiken uiterlijk in 2027 en gebaseerd op de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) - als volgt verwoord:

1. Grondwatervoorraad is in balans, dat wil zeggen dat aanvulling en onttrekking in balans zijn
2. Hydrologische randvoorwaarden voor grondwaterafhankelijke natuur zijn op orde
3. Er is sprake van goede grondwaterkwaliteit voor ecologie & menselijk gebruik

De zes beleidsknoppen waaraan de provincie kan draaien om deze doelen te realiseren, zijn:

1. Aanvulling ondiep grondwater
2. Aanvulling diep grondwater
3. Vergunningenbeleid (grondwateronttrekking)
4. Waterbesparing
5. Beregeningsbeleid
6. Grondwaterbeschermingsbeleid

In de themabijeenkomst zijn deze 6 knoppen toegelicht. De inbreng en reacties van uw Staten tijdens de themabijeenkomst maken duidelijk dat het belang van

duurzaam voldoende grondwater en een duurzame benutting breed onderkend wordt. De urgentie wordt breed gedeeld. Verschillen in de inbreng van uw Staten zaten met name in het ambitieniveau, kort gezegd: het tempo en de intensiteit om de doelen te realiseren en de rol die de provincie hierin zelf pakt. Ook is duidelijk geworden dat uw Staten uiteenlopende accenten leggen op de mate waarin sectoren of belanghebbenden worden gevraagd mee te doen of financieel hiervan consequenties mogen ondervinden.

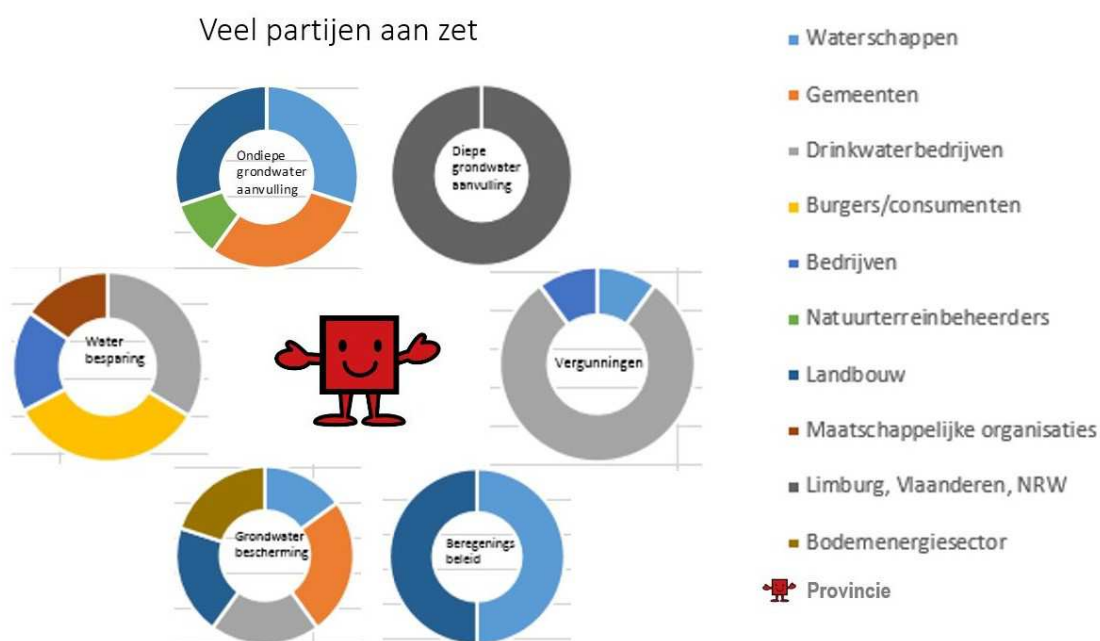
Datum

25 februari 2019

Stuknummer

4482621

Ik constateer dat de provincie in de rol als strategisch grondwaterbeheerder wil en moet sturen op de zes beleidsknoppen, tegelijkertijd. Dit heeft alleen kans van slagen als we samenwerken met betrokken partijen. In onderstaande figuur die ook tijdens de themabijeenkomst is gepresenteerd, is een indicatie gegeven van de rollen per partij ten aanzien van de 6 beleidsknoppen.

Ik constateer bovendien dat er voldoende aanknopingspunten zijn om het grondwaterbeleid verder vorm te geven, waarbij met name de keuzes over intensiteit/tempo, provinciale rolinvulling, organisatiekracht, kosten en lastenverdeling de onderscheidende elementen zijn voor nieuw beleid. Dit nieuwe beleid zal in de opvolger van het Provinciaal Milieu en Waterplan 2016-2021 moeten worden vastgelegd. Om de samenhang in keuzes te borgen zal een breed bestuurlijk overleg worden ingericht; de verkennende gesprekken hierover zijn inmiddels gestart.

De droogte van 2018 heeft de urgentie van voldoende water benadrukt. Bewustzijn hiervan en daarmee de communicatie hierover - ook richting burgers en bedrijven - is dan ook cruciaal. Onder andere op het gebied van waterbesparing, zoals reeds ingezet door de drinkwatersector. In de aanpak zal brede communicatie dan ook een rol spelen, door voldoende (grond)water als maatschappelijke opgave te positioneren.

Vervolgproces in 2019

Als vervolg op de grondwateronderzoeken uit 2017 en het gewijzigde grondwateronttrekkingsbeleid in 2018 wordt in 2019 een uitwerking gemaakt van de mogelijkheden tot grondwateraanvulling (diep en ondiep) en (grond)waterbesparing. Doel is om maatregelen te formuleren die een plek krijgen in het derde stroomgebiedbeheerplan Maas (looptijd 2022-2027). De precieze vorm waarin dit beleid en de daarbij behorende afspraken (inclusief maatregelen) zijn vormgegeven is nu nog niet bekend. Het zal een opvolger zijn van het huidige Provinciaal Milieu- en Water Plan 2016-2021 en de status dienen te hebben van een programma onder de omgevingswet. Bovendien zullen de nodige elementen een plek moeten krijgen in de (interim)omgevingsverordening.

Datum

25 februari 2019

Stuknummer

4482621

Voor het onderdeel grondwater gaat het daarbij om het behalen van de KRW-doelen uiterlijk in 2027. Die doelen zijn hiervoor reeds benoemd, namelijk de grondwaterkwantiteit is in balans (met name voor het grondwaterlichaam Slenk Diep vraagt dit om aandacht), de hydrologische randvoorwaarden voor natuur is op orde (de condities voor biodiversiteit moeten op orde zijn, dit vraagt met name om maatregelen om verdroging van natuurgebieden op te heffen) en de grondwaterbescherming (de kwalitatieve aspecten van grondwaterbeheer) is op orde. Deze beleidsmatige ontwikkeling laat onverlet dat we ons grondwateronttrekkingsbeleid blijven uitvoeren.

Beoogd resultaat

Het grondwaterbeleid dat wordt beoogd is integraal. Dat wil zeggen:

- afgestemd op de functies en gebruikers (drinkwater, landbouw, natuur, bebouwde omgeving) die er van afhankelijk zijn, met een reële kijk op de volhoudbaarheid en betaalbaarheid;
- met aandacht voor andere aspecten van water en bodem, denk aan waterbeschikbaarheid/watertekorten, wateroverlast, klimaatadaptatie, vitale bodem (bodemstructuur en bodemleven), bodembescherming/bodemkwaliteit;
- ingebed in/afgestemd met de uitgangspunten van de landelijke Structuurvisie op de ondergrond (STRONG), met daarin afwegingen tussen energievoorziening (geothermie, warmte-koudeopslag) enerzijds en grondwaterbescherming (huidige en toekomstige grondwaterbeschermingsgebieden en discussie over wel of geen aanvullende strategische voorraden) anderzijds;
- met oog voor de ruimtelijke doorwerking (onder- en bovengronds) van keuzes.

Als resultaat van dergelijke afwegingen volgt een beleidskader dat wij hanteren als strategisch grondwaterbeheerder. Met leidende principes, concrete bouwstenen en maatregelen die wijzelf en andere partijen treffen in de periode 2022-2027. Voorstellen voor maatregel worden samen opgesteld met partners die bij dat betreffende deelvraagstuk medeverantwoordelijk zijn. Als indicatie: ondiepe grondwateraanvulling en verdrogingsaanpak samen met de waterschappen en agrarische sector, drinkwaterbesparing samen met de drinkwaterbedrijven en grondwaterbescherming met gebiedspartners per gebiedsdossier, internationale diepe grondwateraanvulling met Limburg, Vlaanderen en Nord Rein Westfalen.

Concrete acties in 2019 per beleidsknop

1) Ondiepe grondwataaanvulling

Samen met de waterschappen uitwerken van beleid, om zowel doelen toestand grondwatervoorraad als hydrologische randvoorwaarden grondwaterafhankelijke natuur te behalen. Gebiedsgerichte aanpak in samenhang met klimaatadaptatie in zowel landelijk als stedelijk gebied rondom natuurgebieden, in aanvulling op verdrogingsbestrijdingsmaatregelen in de natuurgebieden. Beleidsvoorstellen inbrengen in verbreed Bestuurlijk overleg Grondwater.

Datum

25 februari 2019

Stuknummer

4482621

2) Diepe grondwataaanvulling

Internationaal verkennend onderzoek naar de oorzaken van de stijghoogte verandering van het diepe grondwater-lichaam in de Roerdal Slenk (waar Maas Slenk Diep deel van uitmaakt) door de onttrekkingen in Duitsland (met name bruinkoolwinning), Nederland (in Limburg en Noord-Brabant) en in Vlaanderen.

3) Vergunningen

Uitvoering grondwateronttrekkingsbeleid, waaronder de actualisatie van 79 vergunningen en 20 bestuurlijke overeenkomsten met grondwateronttrekkers over het gebruik van vergunningsruimte, in de periode 2019-2020.

4) Beregeningsbeleid

Samen met de waterschappen uitwerken aanbevelingen evaluatie beregeningsbeleid 2018 in samenhang met de evaluatie verdrogingsbestrijdingsbeleid. Voorstellen agenderen in Breed Bestuurlijk overleg Grondwater, bevoegdheid en besluitvorming door waterschappen.

5) Grondwaterbescherming

Uitvoeren grondwaterbeschermingsbeleid, door maken van afsprakenkaders gebiedsdossiers en verankeren grondwaterbescherming in (interim)omgevingsverordening. Uitwerken aanbevelingen evaluatie PMV 2018 en doorontwikkeling beleid t.b.v. programma in het kader van de omgevingswet. Uitvoeren project Nitraatarm grondwater voor drinkwater in acht grondwaterbeschermingsgebieden in het kader van het 6^e Nitraat Actie Programma. Afronden project Schoon Water in 2020.

6) Waterbesparing

Uitwerken als adaptatiepad in het kader van het traject Robuuste drinkwatervoorziening 2040 (dat we samen doorlopen met de drinkwaterbedrijven en provincie Zeeland). Communicatie richten op waterbesparing door huishoudens, instellingen en bedrijven. Dit is onderdeel van de onlangs ondertekende bestuursovereenkomst met Brabant Water over benutting van de vergunningsruimte. In het kader van circulaire economie inzetten op drink- en grondwatersparing door bedrijven om verspilling van grondwater als grondstof tegen te gaan; we gaan hierover het gesprek aan met alle waterwetvergunninghouders en bestuurlijke afspraken met bedrijven met vergunningsruimte (zie 3).

Bestuurlijke afstemming en voorbereiding

Om samenhangende en weloverwogen beleidskeuzes te kunnen voorbereiden, stellen we een Bestuurlijk overleg Grondwater in. Concreet betekent dit dat het huidige Bestuurlijk overleg Beregening (onder voorzitterschap van de waterschappen) wordt verbreed naar een overleg onder voorzitterschap van de provincie. De drie doelen 1. grondwater in balans, 2. hydrologische randvoorwaarden voor natuur op orde en 3. adequate grondwaterbescherming zijn hier zeker onderwerp van gesprek. Deelnemende partijen zijn naast de provincie en waterschappen als grondwaterbeheerders ook de belanghebbende partijen: Brabant Water en Evides (de drinkwaterbedrijven), ZLTO (landbouw), BMF (milieu), terreinbeheerders (natuur). In de boogde opzet zijn VBG (gemeenten) en VIW (industriewater) agendalid. Beoogd is om dit overleg per 29 maart 2019 in te laten gaan.

Datum

25 februari 2019

Stuknummer

4482621

Met vriendelijke groet,

drs. J.J.C. van den Hout